

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ”

РЕЦЕНЗИЯ

Настоящата рецензия е изготвена на основание на Заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски” № 2796/21.12.2022 г. за определяне на научно жури по процедурата за публична защита на дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор” по докторска програма „Педагогическа и възрастова психология” в ПН 3.2 Психология, 3. Социални, стопански и правни науки, и е в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане, Закон за висшето образование, както и действащите Вътрешни правила на ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Рецензент: Доц. д-р Наташа Ангелова, катедра „Психология”, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Тема: „Поведенчески проблеми и мениджмънт в класната стая при ученици от 1 до 6 клас в Р. Гърция”

Докторант: Георгиос Димитриос Вамвакас от катедра „Психология”, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски”.

Научен ръководител: Доц. д.н. Стоил Мавродиев, катедра „Психология”, Философски факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски”.

1. Биографични данни за кандидата

Докторантът Георгиос Димитриос Вамвакас е дипломиран в бакалавърска степен по „Предучилищна и начална педагогика” в Софийски университет „Климент Охридски” през 2011г. През 2013г. придобива магистърска степен по „Логопедия” към същият университет, а през 2015г. специализира „Специална педагогика за деца и възрастни” отново към Софийски университет „Климент Охридски”. Към момента докторантът заема длъжност „учител” съответно на досегашната си професионална специализация. Обучението му в образователната и научна степен „Доктор” по „Педагогическа и възрастова психология” изцяло съответства на професионалният му опит натрупан до сега и е отлично средство за продължаване на професионалното му развитие.

2. Актуалност и значимост на темата

Във връзка с професионалната си реализация до момента Георгиос Вамвакас изследва тема, която има значително място в съвременната педагогическа психология. Тъй като ролята на педагога е особено важна за развитието на личността и характера на ученика, един от съществените проблеми, с които се сблъскват съвременните учители при управлението и контролирането класа и поведението на учениците в класната стая, е то да бъде по такъв начин, че да се обезпечи безпроблемен учебен процес, но и учителят да бъде ролеви модел за учениците в ситуации при решаване на проблеми, конфликтни ситуации, справяне с агресивно поведение. В тази връзка отговорността, която носят учителите се разкрива и чрез тревожността на учителите. Значимостта на дисертацията е в представянето на програма за мениджмънт в класната стая, чрез която се валидира положителния образ и педагогическата власт на учителите.

3. Характеристика на научната и научно-приложната продукция на кандидата

Дисертационният труд *„Поведенчески проблеми и мениджмънт в класната стая при ученици от 1 до 6 клас в Р. Гърция”* е обсъден и предложен за публична защита от катедра „Психология“ при Философски факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски”. Представеният комплект документи съответства на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагането му и Вътрешните правила за развитие на академичния състав на Югозападен университет „Неофит Рилски”. От приложените документи е видно, че са спазени всички процедури по провеждане на докторантурата, предварителното обсъждане на дисертационния труд и насочването му към защита.

Дисертационния труд е съставен по класически образец и обхваща теоретична постановка на проблема, дизайн на изследването, анализ на резултатите и в самостоятелни части са представени изводите, приносите и приложенията. Дисертацията се състои от 147 страници, цитирани са всички 109 научни източника, които са разпределени в следните категории: на български език, на латиница и на гръцки език.

В първа глава са разгледани проблемите, с които се сблъскват учителите при управление и контролиране на проблемното поведение на учениците в класната стая. Дисертантът цитира множество изследвания и проучвания, които показват значимостта на темата за педагогическата психология. Според цитираните източници проблемното поведение на децата е важна причина за безпокойството и тревожността на учителите. Както правилно отбелязва Георгиос Вамвакас, тъй като причините проблемното поведение на учениците могат да бъдат свързани с

емоционални разстройства, хиперактивност, с проблеми в семейната среда, както и причини, които идват от самата училищна среда, учителите и училищните психолози се нуждаят от адекватни мерки, с които да управляват, развиват и поддържат учебните дейности в плавен поток, с проследяване и паралелно справяне и разрешаване на инциденти в класната стая.

Втора глава представя дизайна на изследването. Описани подробно и коректно са целта, задачите, хипотезите. Представена е процедурата на изследване и разработената експериментална програма. Методиките, чрез които е осъществено научното изследване са общо четири: въпросник за емпатийност, методика за изучаване на образа на учителите, въпросник за диагностика на педагогическата власт на учителя, въпросник за групова сплотеност. Изследването е проведено през периода януари 2018г. - декември 2019г. и са обхванати общо 122 ученика от 1 до 6 клас от Р. Гърция. Учениците са разпределени в две групи – експериментална и контролна.

Издигнати са три хипотези, които се потвърждават.

Допускането в първа хипотеза, е че прилагането на програмата за мениджмънт в класната стая ще доведе до повишаване на равнището на емпатийността сред учениците от експерименталната група.

Според втората хипотеза, прилагането на програмата за мениджмънт в класната стая ще доведе до промяна на възприятието на учениците от експерименталната група за педагогическата власт на учителите.

В трета хипотеза е предложено допускането, че прилагането на програма за мениджмънт в класната стая ще доведе до увеличаването на сплотеността сред учениците от експерименталната група.

За обработка на данни са използвани - описателна статистика, честотен анализ; Хи-квадрат анализ (на Пийърсън); t-тест за две независими извадки; t-тест за две зависими извадки; корелационен анализ (по Пийърсън); регресионен анализ. Емпиричното изследване е построено върху добре обмислена концепция.

Всички хипотези се потвърждават, което доказва и значимостта на научното изследване и предложената програма за мениджмънт на класната стая.

Трета глава е озаглавена „Анализ на резултатите” и започва с резултатите по демографски показатели.. Анализът на резултатите следва и логиката на доказване на хипотезите. Резултатите от всяка една хипотеза са подчертани, коментирани и обобщени. Допълнително изследван е образа на учителя, което както правилно отбелязва Георгиос Вамвакас е от значение за регулация на поведението им и за ефективното преподаване на учебния материал. Дисертантът показва чрез проучването си, че в най-голяма степен учениците възприемат учителите като: уважавани, възискателни, лесно установяващи контакт с децата, трудолюбиви, старателни, добре подготвени за работа, търпеливи, нервни, точни, внимателни, имащи подход към всеки, уважителни, разбиращи учениците, строги. Георгиос Вамвакас е реализирал и анализ на различията във възприятието на образа на учителя преди и след приложената програма при експерименталната група. Докторантът установява значими положителни промени в следните компоненти от образа на учителя: акуратност, готовност да помогнат на учениците в трудни моменти, сърдечност, алтруизъм, спонтанност, справедливост, толерантност, чувствителност, индивидуален подход, интерес към учениците и уважение към другите. На база резултатите от изследването и проучената литература Георгиос Вамвакас съвсем коректно обобщава, че

образът на учителя е важен фактор за развитие и личностния ръст на учениците. Докторантът показва много добри способности за интерпретиране на резултатите от изследването си. На база резултатите от изследването си Георгиос Вамвакас достига до следните изводи: груповата сплотеност е индикатор за поведенческите проблеми в класната стая при учениците; предложената програма за мениджмънт в класната стая е фактор за увеличаването на емпатийността сред учениците, за промяна на възприятието на учениците за педагогическата власт на учителите, за увеличаването на сплотеността сред учениците и влияе върху възприятието на учениците за образа на учителя.

За онагледяване на резултатите, дисертантът е използвал осемдесет и девет (89) таблици и седем (7) фигури.

Приемам описаните приноси, макар че смятам, че са твърде скромно формулирани, което е риск за омаловажаване на резултатите от изследването.

Библиографските източници са актуални и коректно описани. В автореферата са отразени основните моменти от дисертационният труд в структурно и съдържателно отношение. Публикациите са пряко свързани с темата на дисертацията и са публикувани в научни сборници.

4. Техническо изпълнение

В структурно и техническо отношение в работата са забелязват някои технически слабости.

5. Заключение.

Представеният научен труд показва, че докторант *Георгиос Димитриос Вамвакас* притежава добри познания и компетенции по темата на дисертацията и несъмнени в областта на педагогическата и възрастовата

психология. Въз основа на изложеното по-горе приемам, че предложеният дисертационен труд *„Поведенчески проблеми и мениджмънт в класната стая при ученици от 1 до 6 клас в Р. Гърция”* отговаря на изискванията, посочени в Закона за развитието на академичния състав в Република България. Поради това давам положителна оценка на дисертационния труд и предлагам да бъде присъдена на *Георгиос Димитриос Вамвакас* образователната и научна степен „доктор”.

26.12.2022г.
гр. Благоевград

Подпис:
(доц.д-р Наташа Ангелова)

